

изданий, хранящихся в Государственной библиотеке СССР им. В. И. Ленина / Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина, Отд. редких книг ; сост. Т. Н. Каменева, А. А. Гусева. Вып. 1 : 1574 г. – I половина XVII в. М., 1976. 447, [1] с. : ил.; Запаско Я. П., Исаевич Я. Д. Пам’ятки книжкового мистецтва : каталог стародруків, виданих на Україні. Кн. 1 : (1574–1700). Київ : Вища школа, Вид-во при Львівському держ. ун-ті, 1981. 133, [2] с. : ил.

16. Каталог белорусских изданий кирилловского шрифта XVI–XVII веков / М-во культуры РСФСР, Гос. публ. б-ка им. М. Е. Салтыкова-Щедрина ; сост. В. И. Лукьяненко. Л., 1975. Вып. 2 : (1601–1654 гг.); Галенчанка Г. Я. Старадрукаванья кірылічныя выданні XVI–XVIII ст. *Кніга Беларусі, 1517–1917: зводны кат.* Мінск, 1986. С. 9–192.

17. Вознесенский А. В., Медведева Е. М. Московские издания первой половины XVII века в собрании отдела редких книг Российской национальной библиотеки : каталог / Рос. нац. б-ка. СПб : Российская национальная библиотека. Вып. 1: 1601–1620 гг. 2013. 379 с. : табл.

18. Вознесенский А. В., Николаев Н. В. Каталог белорусских изданий кирилловского шрифта XVI–XVIII веков : из собрания Отдела редких книг Российской национальной библиотеки / Рос. нац. б-ка. СПб., 2019. Вып. 2 : 1601–1654 гг. 212 с. : ил.

19. Laucevičius, E. Popierius Lietuvoje XV – XVIII a. – Vilnius, 1967. – 284 s. : ill.

20. Каталог белорусских изданий кирилловского шрифта XVI–XVII веков / сост. В. И. Лукьяненко; М-во культуры РСФСР, Гос. публ. б-ка им. М. Е. Салтыкова-Щедрина. Л., 1975. Вып. 2 : (1601–1654 гг.). № 81.

21. Лаўрык Ю. М. Кнігі і кнігазборы Куцеінскага Богаяўленскага манастыра ў сярэдзіне XVII ст. Мінск, 2012. 255 с.: ил.

22. Филигранные XVII века по старопечатным книгам Украины и Литвы : кат. / сост. Т. В. Дианова. М. : Государственный исторический музей, 1993. 192 с., ил.

References

1. Galenchanka, G. Ja. (1986). Staradrukavanyja kirylichnyja vydanni XVI–XVIII stst. [Old printed Cyrillic editions of the XVI–XVIII centuries]. *Book of Belarus, 1517–1917: consolidated catalog*, pp. 9–192. Minsk [in Belarusian].

2. Guseva, A. A. (2003). Izdaniia kirillovskogo shrifta vtoroi poloviny

XVI veka : svodnyi katalog [Editions of the Cyril font of the second half of the 16 th century: a consolidated catalog.]. L. I. Sazonova (Ed.). (Book 1, 648 p., Book 2. 649–1354 p.). Moscow: Indrik [in Russian].

3. Kireieva, G. V., Trifonova, N. Ja. (2012). Knigi kirillovskogo shrifta XVI – nachala XX v. v sobranii Natsionalnogo hudozhestvennogo muzeia Respubliki Belarus : albom-katalog [Books of the Cyril font of the XVI – beginning of the XX century in the collection of the National Art Museum of the Republic of Belarus: album-catalog]. Minsk : Belprint [in Russian].

4. Bondar, N. P. (2012). Vydannia Ivana Fedorova ta Petra Mstyslavtsia z fondiv Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskogo : doslidzhennia : poprymirnykovyi opys [Editions of Ivan Fedorov and Peter Mstislavets from the funds of the National Library of Ukraine named after VI Vernadsky: research: description]. Kyiv [in Ukrainian].

5. Bochkovska, V. G., Hauha, L. V., Adamovych, V. A. (2008). Katalog vydan Pochaiivskogo ta Univskogo monastyriiv XVIII–XX st. z kolektsii Muzeiu knygy i drukarstva Ukrainy [Catalog of publications of Pochaiv and Univ monasteries of the XVIII–XX centuries. from the collection of the Museum of Books and Printing of Ukraine]. Kyiv : Kyievo-Mogylianska akademiia [in Ukrainian]; Nemirovskii, E. L., Emelianova, E. A. (Comp.). (2009). Knigi kirillovskoi pechati, 1550–1600 : katalog [Books of the Cyril font, 1550–1600: catalog]. Moscow: Pashkov dom [in Russian]; Gordeieva, M. Ju., Romanova, A. A. (Comp.). (2010). Kirillicheskie izdaniia otдела redkoi knigi BAN 1493–1600 gg.: katalog [Cyrillic editions of the rare book department of the LAS 1493–1600: catalog]. St. Petersburg [in Russian]; Voloshchenko, S. A. (2017). Kolektsiia Mytropolyta Volodymyra (Sabodana): rukopysy, starodruky i ridkisni vydannia [Collection of Metropolitan Volodymyr (Sabodan): Manuscripts, Old Printed Books and Rare Editions : katalog]. Kyiv : Fond pamiaty Blazhennishogo Mytropolyta Volodymyra [in Ukrainian].

6. Kažuro, I. (Comp.). (2013). Vilniaus universiteto bibliotekos kirilikos leidinių kolekcija, 1525–1839 : katalogas. Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla [in Lithuanian].

7. Titovets, E. I., Sluka, N. M. (2018). Ispolzovaniie fingerprinta pri opisaniu kirillicheskich izdaniu XVI veka [Use of a fingerprint in the description of Cyrillic editions of the 16 th century]. *The history of book culture of the XV–XX centuries: on the 100 th anniversary of the research department of rare books (Museum of the Book) RSL*, 1, 99–107. D. N. Ramazanova (ed. and comp.). (Parts 1–2). Moscow: Pashkov dom [in Russian].

8. Bibliographical fingerprints. Retrieved from <http://users.ox.ac.uk/~>

bodl0842/fingerprints/ (last accessed: 04.05.2020) [in English]; Fingerprints = Empreintes = Impronte. Retrieved from http://edit16.iccu.sbn.it/web_iccu/info/en/Impronta_Normativa.htm (last accessed: 04.05.2020) [in Italian].

9. Titovets, E. I. et al. (Comp.). (2017). Kirillicheskiie izdaniia XVI veka iz kolektsii Tsentralnoi nauchnoi biblioteki imeni Jakuba Kolasa Natsionalnoi akademii nauk Belarusi : katalog [Cyrillic editions of the 16 th century from the collection of the Central Scientific Library named after Yakub Kolas of the National Academy of Sciences of Belarus: catalog]. A. I. Grusha et al. (Ed.). Minsk : Belarускаia navuka [in Russian].

10. Titovets, E. I. et al. (Comp.). (2018). Kirillicheskiie izdaniia XVI veka iz kolektsii Tsentralnoi nauchnoi biblioteki imeni Jakuba Kolasa Natsionalnoi akademii nauk Belarusi : katalog [Cyrillic editions of the 16 th century from the collection of the Central Scientific Library named after Yakub Kolas of the National Academy of Sciences of Belarus: catalog]. A. I. Grusha et al. (Ed.); National Academy of Sciences of Belarus, Yakub Kolas Central Scientific Library. Minsk : Belarускаia navuka [in Russian].

11. Titovets, E. I. et al. (Comp.). (2019). Kirillicheskiie izdaniia XVII veka iz kolektsii Tsentralnoi nauchnoi biblioteki imeni Jakuba Kolasa Natsionalnoi akademii nauk Belarusi : katalog [17 th Century Cyrillic Editions from the Collection of the Yakub Kolas Central Scientific Library of the National Academy of Sciences of Belarus: catalog]. (Issue 1). A. I. Grusha et al. (Ed.). Minsk : Belarускаia navuka [in Russian].

12. Titovets, E. I. (2017). Izucheniie osobennosti izdaniia Evangeliiia uchitel'nogo (Rokhmanovo, 1619). Proceedings from The Berkov Readings – 2017. Book Culture in the Context of International Contacts: *IV Mezhdunarodnaia nauchnaia konferentsiia (Polotsk 24–25 maia 2017 g.) – 4 th International Scientific Conference* (pp. 404–408). L. A. Avgul, D. N. Bakun (comp.). Minsk: TsNB NAN Belarusi; Moscow [in Russian].

13. Titovets, E. I. (2016). Atributsiia perepletov staropechatnykh kirillicheskiikh knig [Attribution of covers of old printed Cyrillic books.]. Proceedings from The Book Culture of Belarus: A Look Through the Centuries: *XII mižnarodny knihaznaŭčy čytannia (Minsk, 7–8 kras. 2016 g.) – 12 th International Bibliological Readings* (pp. 274–279). Minsk [in Russian].

14. Klepikov, S. A. (1960). Ornamentalnye ukrasheniia perepletov kontsa XV – pervoi poloviny XVII vv. v rukopisiakh biblioteki Troitse-Sergiiieva monastyria [Ornamental bindings of the late 15 th – first half of the 17 th centuries in manuscripts of the library of the Trinity-Sergius Monastery]. *Zapiski Otdela rukopisei – Notes of the Department of Manuscripts*, 22,

476 p. Moscow [in Russian]; Pozdeieva, I. V., Kashkarova, I. D. (1973). *Knigi XVI–XVII vv. kirillovskoi pečati, postupivshii v Nauchnuiu biblioteku im. A. M. Gorkogo MGU v 1966–1968 gg.* [Books of the 16 th – 17 th centuries Cyril press, stumbled into the A. M. Gorky Scientific Library of Moscow State University in 1966–1968]. *Rukopisnaia i pečatnaia kniga v fondakh nauchnoi biblioteki Moskovskogo universiteta – Handwritten and printed book in the collections of the scientific library of Moscow University, 1*, 41–73 [in Russian]; Galchenko, O. M. (2005). *Oprava skhidnoslovianskykh rukopysnykh knyg ta starodrukiv v Ukraini: istoriia, struktura, opys* [Frame of East Slavic manuscripts and ancient prints in Ukraine: history, structure, description]. L. A. Dubrovina (Ed.). Kyiv [in Ukrainian]; Platonov, E. V., Maltseva, O. N., Kudriatsev, S. A. (2016). *Staropechatnaia kirillicheskaia kniga XVI–XVII vekov : katalog kollektzii* [Early Printed Cyrillic Books of the 16 th–17 th Centuries : collection catalog]. St. Petersburg [in Russian].

15. Kameneva, T. N., Guseva, A. A. (Comp.). (1976). *Ukrainskie knigi kirillovskoi pečati XVI–XVIII vv. : katalog izdani, khраниashchikhsia v Gosudarstvennoi biblioteke SSSR imeni V. I. Lenina* [Ukrainian books of the Cyril press of the XVI–XVIII centuries. : catalog of publications stored in the V. I. Lenin State Library of the USSR]. Issue 1: 1574–1 st half of the 17 th century. Moscow [in Russian]; Zapasko, Ja. P., Isaievych, Ja. D. (1981). *Pamiatky knyzhkovogo mystetstva : katalog starodrukiv, vydanykh na Ukraini* [Monuments of book art: a catalog of old prints published in Ukraine]. Book 1: (1574–1700). Lviv: Vyshha shkola, Vydavnytstvo pry Lvivskomu derzhavnomu universyteti [in Ukrainian].

16. Lukianenko, V. I. (Comp.). (1975). *Katalog belorusskikh izdani kirillovskogo shrifta XVI–XVII vekov* [Catalog of Belarusian publications of the Cyrillic font of the XVI–XVII centuries]. Issue 2: (1601–1654). Leningrad [in Russian]; Galenchanka, G. Ja. (1986). *Staradrukavanyja kiryllichnyja vydanni XVI–XVIII stst.* [Old printed Cyrillic editions of the XVI–XVIII centuries]. *Book of Belarus, 1517–1917: consolidated catalog*, 9–192. Minsk [in Belarusian].

17. Voznesenskii, A. V., Medvedeva, E. M. (2013). *Moskovskie izdaniia pervoi poloviny XVII veka v sobranii Otdela redkikh knig Rossiiskoi natsionalnoi biblioteki : katalog* [Moscow editions of the first half of the 17 th century in the collection of the rare books department of the Russian National Library: catalog]. Issue 1: 1601–1620. 379 p. St. Petersburg [in Russian].

18. Voznesenskii, A. V., Nikolaiev, N. V. (2019). *Katalog belorusskikh izdani kirillovskogo shrifta XVI–XVIII vekov : iz sobraniia otdela redkikh*

knig Rossiiskoi natsionalnoi biblioteki [Catalog of Belarusian publications of the Cyrillic font of the XVI–XVIII centuries: from the collection of the Rare Books Department of the Russian National Library]. Issue 2: 1601–1654. 212 p. [in Russian].

19. Laucevičius, E. (1967). Popierius Lietuvoje XV – XVIII a. Vilnius. 284 p. [in Lithuanian].

20. Lukianenko, V. I. (Comp.). (1975). Katalog belorusskikh izdaniy kirillovskogo shrifta XVI–XVII vekov [Catalog of Belarusian publications of the Cyrillic font of the XVI–XVII centuries]. Issue 2: (1601–1654). № 81. Leningrad [in Russian].

21. Lawryk Ju. M. (2012). Knigi i knigazbory Kuceinskaga Bogajawlenskaga manastyra w sjarjedzine XVII st. [Books and book collections of the Kutseinsky Epiphany Monastery in the middle of the XVII century]. 255 p. Minsk [in Belarusian].

22. Dianova. T. V. (Comp.). (1993). Filigrani XVII veka po staropechatnym knigam Ukrainy i Litvy : katalog. [17 th Century Filigree Based on Old-Printed Books of Ukraine and Lithuania: catalog]. 192 p. Moscow : Gosudarstvennyi Istoricheskii muzei [in Russian].

Олена Тітовець,

кандидат історичних наук,

завідувачка сектору книгознавства відділу рідкісних книг і рукописів

Центральної наукової бібліотеки імені Якуба Коласа

Національної академії наук Білорусі

Республіка Білорусь, м. Мінськ

e-mail: heltitowiec@gmail.com

ORCID: 0000-0002-8542-7446

З ДОСВІДУ ВИДАННЯ КАТАЛОГІВ КНИГ

КИРИЛИЧНОГО ШРИФТУ В ЦНБ НАН БІЛОРУСІ

У статті розглядаються результати роботи зі складання каталогів кирилических видань XVI – першої половини XVII ст. з колекції Центральної наукової бібліотеки НАН Білорусі. Книги надійшли до фонду відділу рідкісних книг і рукописів у 1965–1991 і наступних роках із резервних фондів Державної бібліотеки СРСР ім. В. І. Леніна (28 примірників), інших установ (10 примірників), а також були придбані у приватних осіб (40 примірників), у тому числі 28 книг з колекції старообрядця М. С. Севастьянова. У 2014 р. в бібліотеці стартував проєкт зі створення серії каталогів кирилических видань XVI – початку XX ст. Була створена робоча група із співробітників відділу рідкісних книг і рукопи-

сів: О. Й. Тітовець (відповідальний упорядник), О. А. Губанової і П. Д. Скурко, підготовка альбому орнаментики була доручена І. Л. Мурашовій.

При повному науковому описі книг у світлі сучасних вимог укладачі зіткнулися з труднощами, пов'язаними з відсутністю зведеного каталогу з повним описом кириличних видань XVII ст., альбомів орнаментики й ілюстрацій білоруських видань, відсутністю в книгознавстві єдиної, чітко розробленої методики опису та атрибуції палітурок. Автор акцентує увагу на спірних невіршених питаннях книгознавства, дає обґрунтування розробленої укладачами методики опису стародруків.

У статті відзначаються особливості трьох підготовлених каталогів: 1) каталог видань XVI ст. містить науковий опис 25 примірників 20 кириличних видань (2017, 2018 рр.); 2) каталог XVII ст., випуск 1: 1602–1620-ті рр. містить опис 31 примірника 25 кириличних видань (2019 г.); 3) каталог XVII ст., випуск 2: 1626–1638 рр. містить опис 22 примірників 18 кириличних видань (друкується).

Ключові слова: каталоги, кириличні видання, фінгерпринт, філіграні, ломбарди, оправа, провенієнції.

Elena Titovets,

Candidate of History,

Head of the Book Science Sector

of the Department of Rare Books and Manuscripts

of the Yakub Kolas Central Scientific Library

of the National Academy of Sciences of Belarus

Belarus, Minsk

e-mail: heltitowiec@gmail.com

ORCID: 0000-0002-8542-7446

PUBLICATION OF CYRILLIC BOOKS CATALOGUES IN THE CENTRAL SCIENTIFIC LIBRARY OF NAS OF BELARUS

The article discusses the results of work on the compilation of catalogs of Cyrillic publications of the 16 th – first half of the 17 th centuries. from the collection of the Central Scientific Library of the National Academy of Sciences of Belarus.

The books came to the collection of the Department of Rare Books and Manuscripts in 1965–1991 and subsequent years from the reserve funds of the V. I. Lenin State Library of the USSR (28 units of storage), other institutions (10), and were also purchased from private individuals (40), including 28 books from the collection of the Old Believer M. S. Sevastyanov. In 2014, the library launched a project to create a series of catalogs of Cyrillic publications of the 16 th – early 20 th centuries. A working group of the employees of the Department of Rare Books and Manuscripts

was composed, it comprised E. Titovets (responsible compiler), O. Gubanova and P. Skurko; I. Murashova was entrusted with preparing the ornamental album.

With a full scientific description of books in the light of modern requirements, the compilers faced difficulties resulted from the lack of a consolidated catalog with a complete description of Cyrillic editions of the 17 th century, books of illustrations on ornaments and illustrations of Belarusian publications, the lack of unified, clearly developed modern methodology could be applied in book studies, for describing and attributing bindings. The author focuses on the controversial unresolved issues of bibliology, provides a rationale for the methodology developed by the compilers for describing old printed books.

The article notes the features of three prepared catalogs: 1) catalog of the 16 th century publications, which contains a scientific description of 25 copies of 20 Cyrillic editions (2017, 2018); 2) catalog of publications of the 17 th century, issue 1: 1602–1620 s. – description of 31 copies of 25 Cyrillic editions (2019); 3) catalog of publications of the 17 th century, issue 2: 1626–1638. – description of 22 copies of 18 Cyrillic editions (in press).

Keywords: catalogs of Cyrillic publications, fingerprint, filigree, pawnshops, binding, provenance.